Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 518370

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	09 oktober 2001
Kadaster deel/nr	82913/179

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Amsterdam	I			4858

*Omschrijving***

Inleiding

In verschillende fasen voor verschillende functies tot stand gekomen pand, in oorsprong bestemd als vaudeville-theater, doch thans grotendeels in uiterlijk bepaald door het ontwerp van Isaäc Gosschalk voor een KANTOORGEBOUW in eclectische trant. In opdracht van de Amsterdamsche Bouwvereniging in 1856. Verder een naar ontwerp van G.B. Salm uitgevoerde verhoging ten behoeve van een ATELIERWONING. In opdracht van J.C. Marx gebouwd in 1880. NB. Gosschalk tekende zelf de in terracotta uitgevoerde borstweringen en het satyrkopje op de verdieping; satyrkopje als verwijzing naar de vroegere vaudeville-functie. De atelierwoning op de bovenste verdieping zou worden betrokken door 'photographie M. Büttinghausen'. In 1910 werd op initiatief van mevrouw Mesdag-Van Calcar het Internationaal Schildersatelier gevestigd op deze zolderverdieping. In 1916 werd in opdracht van de 'N.V. Mij. Amsterdam' de kapverdieping van het achterhuis veranderd. Na voltooiing werd dit schildersatelier. In 1926-1927 werd in opdracht van H.J.M.A. de Wijs het pand verbouwd. De werken werden uitgevoerd door de 'N.V. Meester's Gewapend Betonbouw'. De functie van de begane grond en de eerste en tweede verdieping bleef kantoor.

Omschrijving

Op een rechthoekig grondplan opgetrokken gebouw met de volgende bouwlagen: souterrain, begane grond, twee verdiepingen onder samengesteld dak. De voorgevel toont een middenrisaliet en is opgebouwd uit vermetselde rode baksteen in overwegend kruisverband met drieklezoren in de strekkenlagen, gestucte delen en natuursteen; voorgevel op een hardstenen plint. De bovenste verdieping, de bouwlaag waar de ateliers werden gevestigd, wordt gekenmerkt door een uitbundig gebruik van glas. Zowel aan de

rechter- als aan de linkerzijde wordt deze plint onderbroken door een toegang met aflopende trap naar het souterrain en een omlopend natuurstenen kader. In het midden van de gevel een toegangspartij met stoep met twee treden. Ondiep en witgeschilderd portiek met eikenhouten paneeldeur met zevenruits licht getoogd bovenlicht boven het kalf. Portiek heeft geprofileerde stijlen en getoogde bovenzijde. Zowel deur als bovenlicht hebben smalle zijlichten met roedenverdeling. Aan weerszijden van de toegangspartij een laag geplaatst souterrainvenster met benedendorpel en gemetselde hanenkam. Zowel links als rechts van het middenrisaliet een venster met schuifraam met vierruits benedenraam en tweeruits bovenlicht. Aan de linker- en rechterzijde van de gevel een natuurstenen liseen met sokkel, blokmotief en halfrond afgesloten fantasiekapiteel met ornament op natuurstenen cordonlijst. Boven de centrale toegangspartij een licht getoogde profiellijst. In het midden van de gevel een vensterpartij bestaande uit twee gekoppelde vensters. Op een lijst drie natuurstenen basementen met profilering. Hiertussen gemetselde spaarvelden met witgepleisterde gevelstenen met neorenaissance ornamentiek. Een natuurstenen band verbindt deze drie op de middenrisaliet gelegen basementen. Hierboven de twee gekoppelde vensters. Aan weerszijden een witgepleisterde gecanneleerde pilaster met Corinthisch kapiteel. Bij deze pilasters de uiteinden van de kroonlijst van de als serliana opgevatte gekoppelde vensters. Verder gemetselde lisenen en witgepleisterde basementen, kapitelen en lijst- en toogwerk. Gemetselde spaarvelden en zwikken. In het centrale zwik een witgepleisterde console met satyrkopje. De kapitelen van de pilasters en console dragen de cordonljst tussen deze en de verdere verdieping. Aan weerszijden van de gekoppelde vensters nog een verdiept geplaatst venster met natuurstenen benedendorpel en een gemetseld getoogd spaarveld. Venster met schuifraam met roedenverdeling. Onder het venster een witgepleisterde gevelsteen met neorenaissance ornamentiek. Het geveldeel eindigt aan de zijden in een gemetselde muurdam met blokmotief. De witgepleisterde en geprofileerde cordonlijst vormt de overgang naar de volgende verdieping. In het middenrisaliet een tweetal schuifvensters met roedenverdeling. Drie ranke gemetselde pilasters met witgepleisterde basementen, spekblokken met noppen en kapiteel. De middelste pilaster heeft witgepleisterd ornament halverwege. Boven deze partij een smalle getrapte en gemetselde uitkraging en een smalle witgepleisterde lijst. Aan weerszijden een schuifvenster met roedenverdeling en gemetselde hanenkam. Aan de zijden van dit geveldeel een gemetselde liseen eindigend in een witgepleisterde dubbele console met profilering. Hierop een gedrongen gemetselde post. Over de gehele breedte van de gevel een witgeschilderde risalerende kroonlijst. Hierboven de witgeschilderde zolder- of kapverdieping. In het midden, boven de middenrisaliet van de voorgevel, een drietal ranke pilasters met eenvoudig kapiteel en basement. Hiertussen twee vensterpartijen bestaande uit elk twee gekoppelde lancetvensters met roedenverdeling. Aan weerszijden hiervan een tweetal schuifvensters met roedenverdeling. De vensters op deze bouwlaag hebben alle getoogde bovenzijden. Geveldeel eindigt aan de zijden met een eenvoudige ranke pilaster met basement en kapiteel. Hierboven een zowel aan de uiteinden als in het midden risalerende kroonlijst. Het voorste dakschild toont aan de zijde een zinken dak met roef. De opstaande dakschild- beëindiging wordt met zink afgedekt en beschermd. In het midden van het dakschild een serie van acht schuingeplaatste vensters met roede halverwege. Zinken nokrand en schoorstenen met gepleisterde sokkel met panelen en gemetseld bovendeel. Geringe gemetselde uitkragende rand.

Waardering

Kantoorgebouw en atelier van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarde. Voor zover betrekking hebbend op het benedendeel van belang binnen het oeuvre van de architect I. Gosschalk; betreft het eerste werk van de architect. Het bovendeel tevens van belang als bijzondere herinnering aan zowel de vroege geschiedenis van de fotografie als aan bepaalde groepen kunstenaars (Internationaal Schildersatelier; Amsterdamse Joffers (C.Ritsema)). Voorgevel gaaf bewaard gebleven. Van toegevoegd belang is de vaudeville-oorsprong van het pand.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen	Handel en kantoor	Kantoorgebouw
Woningen en woningbouwcomplexen	Werk-woonhuis	Atelierwoning

** Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
*** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 28 march 2024